

SZKOLENIE WSTĘPNE INSTRUKTAŻ STANOWISKOWY

**Brukarz • Bitumiarz
Robotnik drogowy**

e-book



Szkolenie wstępne Instruktaż stanowiskowy

BRUKARZ, BITUMIARZ, ROBOTNIK DROGOWY

pod red. Bogdana Rączkowskiego

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy
z dnia 27 lipca 2004 r.
w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy
(Dz.U. Nr 180, poz. 1860 ze zm.)

e-book



Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.
Gdańsk 2012

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
Instruktaż stanowiskowy – zasady ogólne	5
Ramowy program instruktazu stanowiskowego	8
Szczegółowy program szkolenia	9
 Szczegółowy program szkolenia na stanowisku pracy brukarz, bitumiarz, robotnik drogowy	
Wymagania ogólne dla pomieszczenia, stanowiska pracy i pracownika	14
Zagrożenia na stanowisku pracy i sposoby ochrony przed zagrożeniami. Sprzęt ochrony osobistej	18
Zasady bezpiecznej pracy na stanowisku brukarza, bitumiarza, robotnika drogowego	20
Przepisy prawne	26
Polskie Normy	27

PUBLIKACJE POWIĄZANE TEMATYCZNIE

WPROWADZENIE

Podstawę prawną szkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy stanowi art. 237³ k.p. i wydane na podstawie art. 237⁵ k.p. rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. Nr 180, poz. 1860 ze zm.).

Instruktaż stanowiskowy jest częścią szkolenia wstępnego (poprzedza go instruktaż ogólny), a zatem pracownik, uczeń lub praktykant muszą go odbyć przed dopuszczeniem do pracy na danym stanowisku.

Cel, zakres i ilość godzin szkolenia zostały określone w programie ramowym w rozporządzeniu.

Na poszczególnych stanowiskach należy obowiązkowo opanować szczegółowe programy instruktażu.

W zalecanym dla szkoleń opracowaniu przedstawiamy wzorcowy program szczegółowy dla stanowiska pracy brukarz, bitumiarz i robotnik drogowy. Dokładnie omawiamy ogólne wymagania dla tego stanowiska, typowe zagrożenia i zasady bezpiecznej pracy oraz ochrony przed zagrożeniami.

WYMAGANIA OGÓLNE DLA POMIESZCZENIA, STANOWISKA PRACY I PRACOWNIKA

Pomieszczenie pracy

Brukarz, bitumiarz, robotnik drogowy może pracować w pomieszczeniach:

- w bazie sprzętowo-surowcowej,
- w wytwórni nawierzchni drogowych,
- a także przy robotach drogowych, na wolnym powietrzu.

W bazie sprzętowo-surowcowej i wytwórni nawierzchni drogowych pomieszczenia pracy powinny odpowiadać poniższym warunkom:

- **Wysokość** – minimum 3,3 m w świetle, ponieważ w pomieszczeniach występują substancje szkodliwe dla zdrowia.
- **Podłoga** – równa, nieśliska, niepyłająca i bez progów pomiędzy pomieszczeniami.
- **Kubatura** – minimum 13 m³ wolnej objętości pomieszczenia na 1 pracownika.
- **Powierzchnia robocza** – minimum 2 m² wolnej powierzchni podłogi (niezajętej przez urządzenia techniczne, sprzęt itp.) na 1 pracownika.
- **Rozmieszczenie urządzeń, maszyn** takie, aby przejścia między nimi wynosiły:
 - 75 cm – w przypadku 1 pracownika (w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się 50 cm),
 - 100 cm – w przypadku ruchu dwukierunkowego.
- **Drogi transportowe** – w warsztacie powinny być zachowane szerokości:
 - $b = a + 30$ cm dla ruchu pieszego jednokierunkowego,
 - $b = 2a + 60$ cm dla ruchu pieszego dwukierunkowego,gdzie: a – szerokość ładunku niesionego przez pieszego
 b – szerokość drogi transportowej
(szerokość drogi transportowej nie może być mniejsza niż 120 cm).

Szerokości dróg transportowych, wykorzystywanych do transportu elementów bezsilnikowymi i silnikowymi środkami transportu, powinny być zgodne z Polską Normą.

Przeznaczenie drogi		Minimalna szerokość drogi (cm)	
		dla bezsilnikowych środków transportowych	dla silnikowych środków transportowych
Ruch jednokierunkowy	tylko dla środków transportowych	$b = a + 60 \text{ cm}$	$b = a + 60 \text{ cm}$
	dla środków transportowych i ruchu pieszego	$b = a + 90 \text{ cm}$	$b = a + 100 \text{ cm}$
Ruch dwukierunkowy	tylko dla środków transportowych	$b = 2a + 90 \text{ cm}$	$b = 2a + 90 \text{ cm}$
	dla środków transportowych i ruchu pieszego	$b = 2a + 180 \text{ cm}$	$b = 2a + 200 \text{ cm}$

przy czym: a – szerokość środka transportu (wózka);

b – szerokość drogi transportowej (nie mniejsza niż 120 cm).

UWAGA! Granice dróg transportowych powinny być oznaczone na podłodze w sposób trwały (np. pasy pomalowane żółtą farbą).

• Oświetlenie:

- **naturalne** – dzienne, najlepiej górne; w przypadku oświetlenia bocznego (okna) powinien być zachowany stosunek wielkości powierzchni okien w świetle ościeżnic do powierzchni podłogi jak 1:8 (to znaczy 1 m² okna na 8 m² podłogi),
- **sztuczne** (elektryczne) – **dla pomieszczeń wewnątrz** – powinno zapewnić równomierne oświetlenie o odpowiednim natężeniu, zarówno ze względu na higienę wzroku, jak i jakość i ilość wykonywanej pracy; dlatego oprócz oświetlenia ogólnego należy stosować oświetlenie miejscowe zapewniające odpowiednie oświetlenie powierzchni pracy; niektóre wymagania dotyczące natężenia oświetlenia w budynku są następujące:
 - strefy komunikacji i korytarze – 100 lx,
 - schody – 150 lx,
 - pomieszczenia higieniczno-sanitarne – 200 lx;
- **sztuczne** (elektryczne) – **w miejscach pracy na zewnątrz** – punkty świetlne powinny być tak rozmieszczone, aby zapewniały odczytanie tablic i znaków ostrzegawczych oraz znaków sygnalizacji ruchu na terenie placu budowy; niektóre wymagania dotyczące natężenia oświetlenia miejsc pracy na zewnątrz:

- drogi wyłącznie dla pieszych – 5 lx,
 - strefy ruchu dla wolno poruszających się pojazdów (max 10 km/h) – 10 lx,
 - dozór, wykopy i ładowanie – 20 lx;
 - strefy konstrukcji, montaż rur drenażowych, transport, zadania magazynowe i dodatkowe – 50 lx.
- **Wentylacja** – naturalna – w przypadku wykonywania prac, przy których wydzielają się substancje szkodliwe dla zdrowia, niezbędne jest organizowanie pracy w taki sposób, aby kierunek postępu robót był przeciwny kierunkowi wiatru (aby wiatr nie przenosił substancji szkodliwych dla zdrowia na pracownika).
 - **Temperatura** – w zależności od rodzaju prac (ciężkości) pomieszczenie pracy, w którym przebywa brukarz, bitumiarz, robotnik drogowy, powinno mieć temperaturę w granicach 15–18°C – jednak nie mniej niż 14°C.

Przy prowadzeniu robót na wolnym powietrzu należy w pobliżu miejsc pracy zapewnić pracownikom pomieszczenie do ogrzewania się o temperaturze co najmniej 16°C. W razie gdy ze względu na rodzaj wykonywanych prac na otwartej przestrzeni w okresie zimowym nie jest możliwe zapewnienie pomieszczeń do ogrzewania się pracowników, należy zapewnić im w pobliżu miejsca ich pracy odpowiednio urządzone źródła ciepła, przy zachowaniu wymagań ochrony przeciwpożarowej.

Stanowisko pracy

Przez stanowisko pracy rozumie się przestrzeń pracy wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę.

Racjonalna organizacja stanowiska roboczego powinna zapewnić bezpieczne i łatwe wykonywanie pracy poprzez odpowiednią ochronę przed czynnikami niebezpiecznymi (urazowymi), szkodliwymi i uciążliwymi (hałas, wibracja, zapylenie, oświetlenie, mikroklimat, duże i zbędne obciążenie pracownika).

Stanowisko pracy brukarza, bitumiarza, robotnika drogowego znajduje się przy maszynach i urządzeniach drogowych, maszynach produkcyjnych i na wolnym powietrzu.

Wypośażenie stanowiska pracy

- **Bitumiarz** będzie posługiwał się następującymi urządzeniami i sprzętem:
 - młot pneumatyczny,
 - piła pneumatyczna do cięcia nawierzchni asfaltowych,
 - kocioł do asfaltu lanego,
 - przenośna instalacja ośwetleniowa,
 - zestaw narzędzi ręcznych i sprzętu, tj. szczotki ręczne, siekiery do robót bitumicznych, łopaty, grabie, zgarniaki, taczki żelazne, zacieraczki, łopatki do czyszczenia taczki, termometr do pomiaru temperatury gorącej masy bitumicznej.
- **Brukarz** będzie posługiwał się następującymi urządzeniami i sprzętem:
 - zagęszczarka wibracyjna z płytą do wyrównywania kostki brukowej,
 - ubijak mechaniczny do poboczy,
 - zestaw narzędzi ręcznych i sprzętu, tj. młotek brukarski, kleszcze brukarskie, ubijak do bruku, ubijak ręczny do poboczy, taczki, zbiorniki na wodę.
- **Robotnik drogowy** może być pomocnikiem bitumiarza, brukarza bądź wykonywać samodzielnie prace przy budowie i remoncie dróg, niewymagające specjalnych kwalifikacji. Narzędzia i urządzenia, jakich używa, będą w ograniczonym zakresie zbliżone do tych, jakich używa i z jakimi styka się bitumiarz i brukarz.